

2.2 ประเด็นความรู้ที่ให้แก่ C/S เพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานตัวชี้วัด ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัยในด้านกิจกรรมทางกาย (การเล่น)

ประเด็นความรู้ที่ให้แก่ C/S เพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

1. เล่นเปลี่ยนโลก คือ กระบวนการส่งเสริมการเล่นของเด็กไทย ทั้งในบ้าน โรงเรียน และพื้นที่สาธารณะ โดยผู้ใหญ่เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ ด้วยความสนุกสนาน มีความสุข คอยสนับสนุนการเล่นใกล้ๆ หรือเล่นร่วมกับเด็ก มีการจัดพื้นที่เล่น ลานเล่น ที่เอื้อให้เด็กได้เล่นอย่างปลอดภัย พร้อมทั้งเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เด็กได้เล่นร่วมกับเพื่อน ๆ ในชุมชน มีการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เอื้อให้เด็กและครอบครัวได้ใช้เวลาในการทำกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยอาศัยความร่วมมือของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การพัฒนารอบด้าน

2. แนวคิดการขับเคลื่อน “เด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก Model” การเล่นเกมรูปแบบใหม่ที่พัฒนาขึ้นโดยใช้ concept 3F ซึ่งประกอบด้วย

Family คือ การเล่นกับครอบครัว/ เพื่อน พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก ที่มีทักษะ/ สร้างแรงจูงใจในการเล่น

Free คือ การเปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามความต้องการอยากจะทำ โดยไม่มีมุมเล่น ลานเล่น สนามเด็กเล่นที่บ้าน โรงเรียน ชุมชน ให้เด็ก “เล่นที่ไหนก็ได้ขอให้ปลอดภัย”

Fun คือ การเล่นให้สุข สนุก โดยมีกิจกรรม/ สื่อของเล่นหลากหลาย หาง่าย ไม่ซับซ้อน เป็นไปตามวัย เน้นธรรมชาติ

3. องค์ประกอบต้นแบบพื้นที่ “เด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก” ดังต่อไปนี้

1. **ผู้อำนวยการเล่น (play worker)** คือ ผู้ที่สนับสนุนการเล่นของเด็ก โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ดูแลเด็กเล่น และเล่นสนุกสนานไปกับเด็กในบางครั้ง อำนวยความสะดวกของเด็กให้เกิดความสุข สนุกสนาน และความปลอดภัย มีส่วนช่วยในการพัฒนาศักยภาพ ทักษะชีวิตต่าง ๆ ทั้งร่างกาย จิตใจ ความคิดที่เป็นพื้นฐานต่อการใช้ชีวิตในอนาคตของเด็ก ให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ช่วยเสริมสร้างคุณค่า ความภาคภูมิใจในตนเอง และเกิด self esteem โดยครู ผู้ดูแลเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จะมีบทบาทในการสร้าง SOFT SKILL ให้กับเด็ก ดังนี้

1.1 ผู้อำนวยการเล่นช่วยเพิ่มการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้กับเด็ก (Creator)

1.2 ผู้อำนวยการเล่นช่วยจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของเด็ก (Facilitator)

1.3 ผู้อำนวยการเล่นช่วยเติมเต็มการเรียนรู้ให้แก่เด็กอย่างต่อเนื่อง (Learner)

1.4 ผู้อำนวยการเล่นช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารการเจรจาพูดคุยกับเด็กอย่างเข้าใจด้วยเหตุและผล (Communication)

- 1.5 ผู้อำนวยการเล่นส่งเสริมความสามารถของเด็กได้อย่างเต็มศักยภาพ (Developer)
- 1.6 ผู้อำนวยการเล่นช่วยให้เด็กทุกคนปลดปล่อยผ่อนคลายภาวะกดดันภายในด้วยตัวเอง รู้สึกปลอดภัยทางด้านจิตใจ และมีตัวตน (Resilience)
- 1.7 ผู้อำนวยการเล่นช่วยให้ได้รับความปลอดภัยระหว่างการเล่น (Safe area)

2. พื้นที่เล่น (play space)

- 2.1 พื้นที่เล่นสร้างสรรค์ตามบริบทพื้นที่ สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กต้องกระตุ้นการเรียนรู้ บรรยากาศในการเล่น มีความรักและความอบอุ่น
- 2.2 สถานที่ปลอดภัย (Safety)
- 2.3 พื้นที่เล่นเข้าถึงได้ง่าย (Accessibility) ไม่ถูกจำกัดด้วยกฎระเบียบหรือข้อห้ามในการเข้าถึง “เล่นได้ทุกที่ทุกช่วงเวลา”

3. กระบวนการเล่น (play process)

- 3.1 การเล่นอิสระ เด็กเป็นผู้นำการเล่น มีโอกาสเลือกและมีความยืดหยุ่น เด็กได้เล่นอย่างเป็นตัวของตัวเอง
- 3.2 การเล่นที่ครอบครัวมีส่วนร่วม ภายใต้แนวคิด Home-based program และ Positive parenting
- 3.3 การเล่นด้วยกิจกรรมทางกาย การเล่นที่ส่งเสริมสุขภาพทางกาย/การเจริญเติบโต เช่น การคลาน ยืน เดิน วิ่ง กระโดด ขว้าง ปีนป่าย ว่ายน้ำ เดินขึ้นที่สูง ขึ้น-ลงบันได วิ่งเปี้ยว วิ่งเก็บของ เป็นต้น

4. หน่วยบริหารจัดการการเล่น (play management unit) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน โดยความสำเร็จของการเป็น ต้นแบบ “เด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก” เกิดจากความร่วมมือกัน 3 องค์ประกอบ ได้แก่

- 4.1 บ้าน/ครอบครัว
- 4.2 สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/หน่วยบริการสาธารณสุข
- 4.3 องค์กรปกครองส่วนถิ่น และชุมชน

ผลการดำเนินงานเด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก ปีงบประมาณ 2564

- ผู้อำนวยการเล่น (Play worker) จำนวน 2,322 คน ประกอบด้วย ผ่านการอบรมแบบ Onsite จำนวน 1,008 คน และผ่านการอบรมแบบ Online จำนวน 1,314 คน

ศูนย์อนามัย	Onsite	Online	รวม
ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่	100	11	111
ศูนย์อนามัยที่ 2 พิษณุโลก	90	9	99
ศูนย์อนามัยที่ 3 นครสวรรค์	53	13	66
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี	57	25	82
ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี	0	712	712
ศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี	0	434	434
ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น	63	15	78
ศูนย์อนามัยที่ 8 อุดรธานี	88	45	133
ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา	190	14	204
ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี	74	9	83
ศูนย์อนามัยที่ 11 นครศรีธรรมราช	104	21	125
ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา	189	6	195
รวม	1,008	1,314	2,322

- พื้นที่ต้นแบบเด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก จำนวน 787 แห่ง

ศูนย์อนามัย	จำนวน (แห่ง)
ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่	45
ศูนย์อนามัยที่ 2 พิษณุโลก	41
ศูนย์อนามัยที่ 3 นครสวรรค์	44
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี	27
ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี	77
ศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี	88
ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น	51
ศูนย์อนามัยที่ 8 อุดรธานี	90
ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา	158
ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี	55
ศูนย์อนามัยที่ 11 นครศรีธรรมราช	36
ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา	75
รวม	787